

ΜΑΘΗΜΑ 8ο

5.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (σελ.38)

A. ΕΝΝΟΙΑ

- Είναι η **αφομοίωση** από το άτομο των κοινωνικών **κανόνων** και των κοινωνικών **αξιών** (δηλ. των προτύπων συμπεριφοράς που θεωρούνται αποδεκτά από την κοινωνία)
 - Με την κοινωνικοποίηση ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ σε:
 - α) κοινωνικές ομάδες (π.χ. αθλητική ομάδα)
 - β) κοινωνικούς θεσμούς (π.χ. σχολείο)
 - Με την κοινωνικοποίηση ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΜΑΘΑΙΝΕΙ:
 - α) κοινωνικούς κανόνες (π.χ. απαγόρευση βίας)
 - β) κοινωνικές αξίες (π.χ. σεβασμός συνανθρώπου)
 - Με την κοινωνικοποίηση ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΠΕΤΥΧΑΙΝΕΙ:
 - α) να δημιουργεί πολιτισμό (διαδικασία μάθησης)
 - β) να μεταβιβάζει σε άλλους τον πολιτισμό (διαδικασία μεταβίβασης)
- Δηλ. οι κοινωνικές αξίες μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά και εξασφαλίζεται η συνέχεια του πολιτισμού.

B. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (σελ. 38-39)

- Διαδικασία **δυναμική** (δηλ. μεταβάλλεται συνεχώς)
 - Μεταβολή από κοινωνία σε κοινωνία
(π.χ. Αθηναϊκή κοινωνία: κοινωνικοποίηση με στόχο να γίνει το άτομο αυτόνομο, Σπαρτιατική κοινωνία: κοινωνικοποίηση με στόχο το άτομο να πειθαρχεί στο κράτος)
 - Μεταβολή από εποχή σε εποχή
(π.χ. Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα : κοινωνικοποίηση με στόχο τον γάμο σε μικρή ηλικία, ώστε να αποφευχθεί το παιδομάζωμα ή να επιτευχθεί συνένωση περιουσιών, Σύγχρονη Ελλάδα: κοινωνικοποίηση με στόχο τον γάμο σε ώριμη ηλικία, ώστε να δημιουργούνται προϋποθέσεις για καλύτερη οικογένεια)
 - Μεταβολή από κοινωνική ομάδα σε κοινωνική ομάδα
(π.χ. κοινωνικοποίηση Ελλήνων: με βάση τα ελληνικά ήθη και έθιμα, κοινωνικοποίηση αλλοδαπών: με βάση τα ήθη και τα έθιμα του τόπου τους)
 - Διαδικασία **διαρκής** (δηλ. λαμβάνει χώρα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ατόμου)
- Μαθητής: Στόχος κοινωνικοποίησης: κατάκτηση γνώσης.
- Οικογενειάρχης: Στόχος: συντήρηση οικογένειας- διαπαιδαγώγηση παιδιών.
- Συνταξιούχος: Στόχος: βοήθεια στους νεώτερους με την πείρα του.

- Διαδικασία **αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε άτομο -κοινωνία**
 - Η κοινωνία επιδρά στο άτομο: **διδάσκει** στο άτομο τη γλώσσα, την ιστορία, την παράδοση, τη θρησκευτική του πίστη.
 - Το άτομο επιδρά στην κοινωνία: έχει περιθώρια **ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του**, διαμορφώνοντας έτσι την κοινή γνώμη (όμως οι προσωπικές επιθυμίες του ατόμου περιορίζονται από την κοινωνική πραγματικότητα).

5.2: ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (σελ.40-41)

- Κοινωνικοί θεσμοί ή κοινωνικές ομάδες
- Τυπικοί (δηλ. δημιουργούνται και ρυθμίζονται με νόμο, όπως η εκπαίδευση) ή άτυποι (δηλ. δημιουργούνται και ρυθμίζονται με έθιμο)
- Επηρεάζουν τη διαδικασία κοινωνικοποίησης

A. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Λειτουργία φορέα: Στην οικογένεια το άτομο

- μαθαίνει κοινωνικούς κανόνες
- δημιουργεί κοινωνικές σχέσεις
- συγκροτεί την προσωπικότητά του

Ρόλος φορέα: Στις **αγροτικές** κοινωνίες είχε την αποκλειστική ευθύνη της κοινωνικοποίησης. Στις **σύγχρονες** όχι, γιατί έχουν αναλάβει και άλλοι φορείς τον ρόλο αυτό (όπως το σχολείο)

B. ΣΧΟΛΕΙΟ

Λειτουργία φορέα: Στο σχολείο το άτομο

- αναλαμβάνει ευθύνες (π.χ. μελέτη μαθημάτων)
- καλείται να εφαρμόσει όσα έμαθε στην οικογένεια του (πρότυπα, συμπεριφορές)

Ρόλος φορέα: Στις **αγροτικές** κοινωνίες δεν ήταν υποχρεωτική η μακρόχρονη παραμονή στο σχολείο και υπήρχαν λίγοι εκπαιδευτικοί θεσμοί (σχολείο, πανεπιστήμιο). Στις **σύγχρονες** είναι (9χρονη υποχρεωτική), γιατί, λόγω της εκβιομηχάνισης και του εκσυγχρονισμού της κοινωνίας, το άτομο πρέπει να έχει περισσότερες γνώσεις απ' ό,τι παλαιότερα. Επίσης σήμερα υπάρχουν περισσότεροι θεσμοί (ΙΕΚ, ΚΕΚ, μεταπτυχιακά, επιμόρφωση κλπ)

Γ. ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Λειτουργία φορέα:

- επιδρά στον τρόπο που το άτομο βλέπει τη ζωή του
- επηρεάζει το άτομο στην καθημερινή του συμπεριφορά (στην ενδυμασία, τις κοινωνικές συναναστροφές κλπ.)

Ρόλος φορέα: Και στις **αγροτικές** και στις **σύγχρονες** κοινωνίες είναι μεγάλος ο ρόλος της στην κοινωνικοποίηση του ατόμου, γιατί καθορίζει τις κοινωνικές

αξίες, με την αφομοίωση των οποίων γίνεται η κοινωνικοποίηση (καθορίζει τόσο καθημερινά κοινωνικά ζητήματα όσο και πολύπλοκα ζητήματα κοινωνικής οργάνωσης και αποτελεί στοιχείο πολιτισμού)

Δ. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Λειτουργία φορέα:

Το Κράτος επηρεάζει ολόκληρη τη ζωή μιας κοινωνίας μέσω της νομοθεσίας. Συγκεκριμένα επηρεάζει την:

- οικογένεια (π.χ. νόμους που προβλέπουν το διαζύγιο)
- εκπαίδευση (π.χ. με τη θεσμοθέτηση των 15μελών)
- εκκλησία (π.χ. με το χωρισμό ή τους διακριτικούς ρόλους εκκλησίας -κράτους)
- οικονομία (π.χ. με τις φορολογικές ελαφρύνσεις σε κάποιες κατηγορίες ατόμων)

Ρόλος φορέα: Σε κάθε είδους κοινωνία επεμβαίνει στην κοινωνικοποίηση που ασκούν όλοι οι υπόλοιποι φορείς.

Ε. ΠΑΡΕΕΣ

Λειτουργία φορέα: Στις παρέες το άτομο:

- προσπαθεί να δημιουργήσει έναν κόσμο χωρίς έλεγχο από μεγαλύτερους
- δραστηριοποιείται με πρότυπα διαφορετικά από αυτά της οικογένειας ή του σχολείου
- με το παιχνίδι και τις συναναστροφές αποκτά την αίσθηση της ομάδας

Ρόλος φορέα: Μαθαίνει στο άτομο κοινωνικούς ρόλους (μερικά άτομα έχουν στην παρέα το ρόλο του αρχηγού) και κοινωνικούς κανόνες (αν δεν τηρήσει τους όρους μιας παρέας, έχει προβλήματα), που θα του είναι χρήσιμοι στις κοινωνικές του σχέσεις όταν μεγαλώσει.

ΣΤ. ΜΜΜ

Είδη: τηλεόραση, κινηματογράφος, βιβλία, τύπος, ραδιόφωνο, διαδίκτυο

Λειτουργία φορέα:

- είναι ΜΕΣΑ (δηλ. κάποια άτομα μεταδίδουν το μήνυμά τους σε άλλα όχι άμεσα, αλλά έμμεσα, με την παρεμβολή ενός τεχνικού μέσου)
- είναι ΜΑΖΙΚΑ (δηλ. κάποια άτομα μεταδίδουν το μήνυμά τους σε όλη την υπόλοιπη κοινωνία, ανεξαρτήτως φύλου, μόρφωσης, ηλικίας)
- προσφέρουν ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ. Άρα η κοινωνικοποίηση είναι κρυφή λειτουργία των ΜΜΕ.

Ρόλος φορέα: ο ρόλος τους αναπτύχθηκε κυρίως στις σύγχρονες κοινωνίες, με την εξέλιξη της τεχνολογίας. Έχουν μεγάλη εξουσία, γιατί κατευθύνουν τα άτομα μέσω της εικόνας ή του ήχου (π.χ. διαφήμιση), που ασκούν μεγάλη επιρροή. Η επιρροή τους είναι εμφανής ιδιαίτερα στην περίπτωση της **παραπληροφόρησης**.